

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๕๑ ชุด มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งได้ใช้ค่าสถิติความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยใช้ค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์และแปลความหมายของข้อมูลเป็น ๖ ตอนดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

๔.๔ ปัญหา และข้อเสนอแนะ ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

๔.๕ บทสัมภาษณ์ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๒๕๑ คน โดยจำแนกตาม อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๒๒๒)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (รูป)	ร้อยละ
อายุ		
๒๐ – ๓๐ ปี	๖๘	๓๐.๕
๓๑ – ๔๐ ปี	๔๗	๒๑.๑
๔๑ – ๕๐ ปี	๓๙	๑๗.๕
๕๑ – ๖๐ ปี	๓๕	๑๕.๗
๗๐ ปี ขึ้นไป	๓๔	๑๕.๒
พรรษา		
ไม่มีพรรษา	๔๐	๑๗.๙
๑ – ๕ พรรษา	๙๐	๔๐.๒
๖ – ๑๐ พรรษา	๒๒	๙.๙
๑๑ – ๑๕ พรรษา	๓๓	๑๔.๔
๒๐ พรรษาขึ้นไป	๓๗	๑๖.๖
ตำแหน่ง		
ไม่มีตำแหน่ง	๑๕๕	๖๙.๕
ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	๑๑	๔.๙
เจ้าอาวาส	๓๔	๑๕.๓
รองเจ้าคณะตำบล	๑๐	๔.๕
เจ้าคณะตำบล	๑๓	๕.๘
วุฒิการศึกษาสามัญ		
ต่ำกว่ามัธยม	๕๐	๒๒.๙
มัธยม	๑๑๘	๕๓.๔
อนุปริญญา	๑๘	๘.๐
ปริญญาตรี	๒๘	๑๒.๖
ปริญญาโท	๘	๓.๑

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนรูป	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาทางธรรม		
ไม่มีวุฒินักธรรม	๖๕	๒๙.๑
นักธรรมชั้นตรี	๕๑	๒๒.๙
นักธรรมชั้นโท	๒๙	๑๓.๕
นักธรรมชั้นเอก	๗๗	๓๔.๕
วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม		
ไม่มีวุฒิปเปรียญ	๑๙๔	๘๐.๓
ประโยค ๑-๒-๓	๒๓	๑๖.๑
ประโยค ๔-๕-๖	๔	๓.๑
ประโยค ๗-๘-๙	๑	.๕

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๒๐-๓๐ ปี จำนวน ๖๘ รูป ร้อยละ ๓๐.๕ , มีพรรษา ๑-๕ พรรษา จำนวน ๙๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๔, ไม่มีตำแหน่ง จำนวน ๑๕๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๕, มีวุฒิการศึกษาสามัญ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๑๘ รูป คิดเป็น ร้อย ๕๓.๔, มีวุฒิการศึกษาทางธรรม จำนวน ๗๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕ และไม่มีวุฒิการศึกษา เปรียญธรรม จำนวน ๑๙๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๓

๔. ๒ ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม และรายด้านทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ และด้านการสาธารณสงเคราะห์ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๒-๔.๘

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหาร กิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวม

(n = ๒๒๒)

ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของ พระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการปกครอง	๓.๕๓	๐.๗๑	มาก
๒. ด้านการศาสนศึกษา	๓.๕๒	๐.๗๐	มาก
๓. ด้านการศึกษาสงเคราะห์	๓.๔๗	๐.๔๒	ปานกลาง
๔. ด้านการเผยแผ่	๓.๓๐	๐.๙๗	ปานกลาง
๕. ด้านการสาธารณูปการ	๓.๕๖	๐.๗๑	มาก
๖. ด้านสาธารณสงเคราะห์	๓.๗๐	๐.๓๔	มาก
รวม	๓.๕๒	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่าประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านการศึกษาสงเคราะห์ และด้านการเผยแผ่ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนภาพอื่นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหาร
กิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา **ด้านการ
ปกครอง**

(n = ๒๒๒)

ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการใน อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการปกครอง	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	(S.D)	แปลผล
๑.การควบคุมดูแลปกครองพระภิกษุสามเณรให้มีระบบระเบียบและ สงบเรียบร้อยโดยใช้หลักพระธรรมวินัย	๓.๔๓	๐.๖๕	ปานกลาง
๒.มีการอบรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณรด้านข้อวัตรปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามหลักพระธรรมวินัย	๓.๗๕	๐.๗๔	มาก
๓.ออกกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะของพระภิกษุสามเณร	๓.๗๕	๐.๗๒	มาก
๔.มีการวินิจฉัยเพื่อยุติปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในวัด	๓.๗๘	๐.๗๕	ปานกลาง
๕.มีการออกกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆแก่พุทธศาสนิกชน เช่น การ ห้ามเล่นพนัน หรือดื่มสุรายาเสพติด ภายในวัด	๓.๖๘	๐.๗๓	มาก
๖.มีการบริหารกิจการของวัด เช่น บัญชีรายรับ - รายจ่ายให้เป็นไป ด้วยดี มีความโปร่งใส	๒.๘๐	๐.๖๙	ปานกลาง
๗.มีการเรียกประชุมคณะกรรมการวัดเพื่อปรึกษาหารือเสนอแนะ ทุกๆ ๑ เดือน	๒.๗๓	๐.๗๓	ปานกลาง
๘.การบริหารงานใช้หลักการการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเสมอ	๓.๘๑	๐.๖๙	มาก
๙.มีการแบ่งงาน / มอบหมายงานให้พระภิกษุสามเณรหรือ พุทธศาสนิกชนช่วยดูแลงานด้านต่างๆเพื่อแบ่งเบาภาระ	๓.๘๕	๐.๗๓	มาก
๑๐.ใช้หลักธรรม / หลักวิชาการในการบริหารจัดการกิจการคณะสงฆ์ เสมอ	๓.๘๑	๐.๖๙	มาก
ภาพรวม	๓.๕๓	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการใน
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา **ด้านการปกครอง** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ
๓.๗๘ และเพื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ
ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ข้อ ๑.การควบคุมดูแลปกครองพระภิกษุสามเณรให้มีระบบ
ระเบียบและสงบเรียบร้อยโดยใช้หลักพระธรรมวินัย, ข้อ ๔.มีการวินิจฉัยเพื่อยุติปัญหาความขัดแย้งที่
เกิดขึ้นภายในวัด, ข้อ ๖.มีการบริหารกิจการของวัด เช่น บัญชีรายรับ - รายจ่ายให้เป็นไปด้วยดี มี
ความโปร่งใส, ข้อ ๗.มีการเรียกประชุมคณะกรรมการวัดเพื่อปรึกษาหารือเสนอแนะ ทุกๆ ๑ เดือน

และ ข้อ ๗.มีการเรียกประชุมคณะกรรมการวัดเพื่อปรึกษาหารือเสนอแนะ ทุกๆ ๑ เดือน อยู่ในระดับปานกลางส่วนข้ออื่นๆ มีประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา **ด้านการศาสนาศึกษา**

(n = ๒๒๒)

ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง ด้านการศาสนาศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	(S.D)	แปลผล
๑.มีการจัดวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้พระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน	๓.๕๔	๐.๗๘	มาก
๒.มีการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรภายในวัดเรียนธรรมะ / บาลี	๓.๖๓	๐.๖๓	มาก
๓.มีการสรรหาและพัฒนาครูสอนนักเรียน / บาลี / ธรรมศึกษา	๒.๘๙	๐.๗๐	ปานกลาง
๔.มีการให้หรือการจัดหาทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรที่เรียนธรรมะ / บาลี	๓.๗๗	๐.๗๐	มาก
๕.มีส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษาแก่พุทธศาสนิกชนและนักเรียนโดยทั่วไป	๓.๖๘	๐.๗๐	มาก
๖.มีการให้หรือการจัดหาทุนสนับสนุนการศึกษาให้แก่ผู้เรียนธรรมศึกษา	๓.๘๓	๐.๖๘	มาก
๗.มีการยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้สอนพระปริยัติธรรมและบาลีประโยคต่างๆ ให้มีขวัญกำลังใจ	๓.๖๓	๐.๖๘	มาก
๘.มีการยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้เรียนปริยัติธรรมและบาลีประโยคต่างๆ ที่สอบได้ให้มีขวัญกำลังใจ	๓.๔๕	๐.๑๔	ปานกลาง
๙.มีการยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้เรียนธรรมศึกษาประโยคต่างๆ ที่สอบได้ให้มีขวัญกำลังใจ	๓.๖๓	๐.๗๓	มาก
๑๐.ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนธรรมะ / บาลี / ธรรมศึกษา	๓.๒๓	๐.๗๑	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๕๒	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา **ด้านการศาสนาศึกษา** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ ๓.๕๒ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในข้อ ๓.มีการสรรหาและพัฒนาครูสอนนักเรียน / บาลี / ธรรมศึกษา, ข้อ ๘.มีการยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้เรียนปริยัติธรรมและบาลีประโยคต่างๆ ที่สอบได้ให้มีขวัญกำลังใจ และ ข้อ ๑๐.ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนธรรมะ / บาลี / ธรรมศึกษา อยู่ในระดับปานกลางส่วนข้ออื่นๆ มีประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา **ด้านการศึกษา สงเคราะห์**

(n = ๒๒๒)

ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง ด้านการศึกษาสงเคราะห์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	(S.D)	แปลผล
๑.มีการจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ	๓.๗๙	๐.๗๒	มาก
๒.การจัดหาและส่งเสริมครูผู้ช่วยสอนวิชาพุทธศาสนา	๓.๗๑	๐.๗๒	มาก
๓.มีการจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	๒.๔๙	๐.๗๕	น้อย
๔.มีการจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์	๓.๕๔	๐.๘๓	มาก
๕.มีการประสานจัดการงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียน ห้องเรียน หรือห้องจริยธรรมให้กับสถานศึกษา	๒.๖๐	๐.๗๕	ปานกลาง
๖.การตั้งทุน เพิ่มทุน และมอบทุนสงเคราะห์การศึกษา	๓.๖๑	๐.๙๘	มาก
๗.การจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการศึกษพระพุทธศาสนาให้กับสถาน การศึกษา	๓.๕๙	๐.๗๔	มาก
๘.มีการแลกเปลี่ยนเวลาครูผู้สอนที่มีความสามารถกับสถานการศึกษา ต่างๆ	๒.๖๐	๐.๗๗	ปานกลาง

ตารางที่ ๔.๕ (ต่อ)

(n = ๒๒๒)

ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง ด้านการศึกษาสงเคราะห์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	(S.D)	แปลผล
๙.มีการทำงานประสานร่วมกันระหว่างวัด, บ้าน, โรงเรียน	๓.๗๑	๐.๗๘	มาก
๑๐.ใช้หลักการมีส่วนในการจัดการศึกษากับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	๓.๗๑	๐.๗๙	มาก
ภาพรวม	๓.๔๗	๐.๗๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ ๓.๔๗ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในข้อ ๓.มีการจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด อยู่ในระดับน้อย ในข้อ ๕.มีการประสานจัดการงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียน ห้องเรียน หรือ ห้องจริยธรรมให้กับสถานศึกษา และ ข้อ ๘.มีการแลกเปลี่ยนเวลาครูผู้สอนที่มีความสามารถกับสถานการศึกษาต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหาร
กิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการเผยแผ่
(n = ๒๒๒)

ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง ด้านการเผยแผ่	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	(S.D)	แปลผล
๑.มีการเทศนาสั่งสอนแก่ประชาชนโดยทั่วไปให้ตั้งอยู่ในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นประจำ	๔.๒๘	๐.๖๕	มาก
๒.การจัดหาหนังสือ สำหรับการให้พระสวดมนต์ การปฏิบัติธรรม รักษาศีลไว้เพียงพอ	๓.๒๑	๐.๖๘	ปานกลาง
๓.มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติธรรมภายในวัดและมีอาจารย์สอนการปฏิบัติธรรม	๓.๒๑	๐.๖๘	ปานกลาง
๔.มีการฝึกอบรมพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้ในหลักการปฏิบัติธรรมที่ถูกต้อง	๓.๐๓	๐.๖๕	ปานกลาง
๕.มีการฝึกอบรมพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้ในการเทศน์การแสดงธรรมอย่างถูกต้อง	๓.๙๗	๐.๗๐	มาก
๖.การจัดให้มีการบรรยายธรรมทางสื่อวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์	๒.๖๖	๐.๗๓	ปานกลาง
๗.มีการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์ด้านการเผยแผ่ที่เพียงพอและทันสมัย	๒.๖๔	๐.๗๑	ปานกลาง
๘.มีการจัดตั้งห้องสมุดภายในวัดเพื่อเป็นประโยชน์ให้พระภิกษุสามเณรและพุทธศาสนิกชนได้ศึกษาค้นคว้า	๓.๖๙	๐.๗๑	มาก
๙.มีการจัดตั้งทีมงานพระนักเผยแผ่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการเผยแผ่ยังสถานที่ต่างๆ	๒.๗๙	๐.๖๙	ปานกลาง
๑๐.ใช้หลักการมีส่วนร่วมโดยการร่วมมือกับวัดและหน่วยงานอื่นๆ ในการเผยแผ่	๓.๗๒	๐.๗๒	มาก
ภาพรวม	๓.๓๐	๐.๗๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการเผยแผ่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ ๓.๓๐ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในข้อ ๑.มีการเทศนาสั่งสอนแก่ประชาชนโดยทั่วไปให้ตั้งอยู่ในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นประจำ, ข้อ ๕.มีการฝึกอบรมพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้ในการเทศน์การแสดงธรรมอย่างถูกต้อง และ ข้อ ๘.มีการแลกเปลี่ยนเวลาครูผู้สอนที่มีความสามารถกับสถานการศึกษาต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก, ข้อ ๘.มีการจัดตั้ง

ห้องสมุดภายในวัดเพื่อเป็นประโยชน์ให้พระภิกษุสามเณรและพุทธศาสนิกชนได้ศึกษาค้นคว้า และข้อ ๑๐.ใช้หลักการมีส่วนร่วมโดยการร่วมมือกับวัดและหน่วยงานอื่นๆ ในการเผยแพร่ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการด้านการสาธารณูปการ

(n = ๒๒๒)

ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง ด้านการสาธารณูปการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	(S.D)	แปลผล
๑.การควบคุมดูแลการก่อสร้างถาวรวัตถุภายในวัดและที่ธรณีสงฆ์ โดยอาศัยหลัก ความคุ้มค่าคุ้มทุน มากประโยชน์ใช้สอย การบำรุงดูแลรักษาง่าย	๓.๕๔	๐.๗๒	มาก
๒.การควบคุมดูแลการปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดและที่ธรณีสงฆ์ โดยอาศัยหลัก ความคุ้มค่าคุ้มทุน การบำรุงดูแลรักษาง่าย	๓.๕๐	๐.๖๒	ปานกลาง
๓.การควบคุมดูแลการก่อสร้างและการปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดและที่ธรณีสงฆ์ โดยมีการประชุมปรึกษาหารือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก่อนเสมอ	๓.๔๘	๐.๖๕	ปานกลาง
๔.มีการจัดทำแผนพัฒนาวัดให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมของวัด	๓.๔๓	๐.๖๖	ปานกลาง
๕.มีการจัดตั้งคณะกรรมการวัดเพื่อจัดการประสานดูแลงานด้านสาธารณูปการ	๓.๘๘	๐.๑๐	มาก
๖.การจัดการระบบสาธารณูปการภายในวัด เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ อาคารสถานที่ ให้เรียบร้อยเหมาะสม	๓.๖๘	๐.๖๘	มาก
๗.การบริหารจัดการศาสนสมบัติอื่นๆ ของวัดเป็นไปตามกฎหมายและพระธรรมวินัยโดยเคร่งครัด	๓.๘๗	๐.๖๙	มาก
๘.การการก่อสร้างและการปฏิสังขรณ์ถาวรวัตถุภายในวัดและที่ธรณีสงฆ์ เป็นไปตามกฎหมายและพระธรรมวินัยโดยเคร่งครัด	๓.๔๓	๐.๗๐	ปานกลาง
๙.มีการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย และบัญชีศาสนสมบัติอื่นๆ ของวัดอย่างครบถ้วน	๓.๓๔	๐.๗๓	ปานกลาง
๑๐.มีการจัดทำแผนผังสิ่งปลูกสร้างอาคารสถานที่ต่างๆ ภายในวัดทั้งในปัจจุบันและอนาคตไว้เรียบร้อย	๓.๔๖	๐.๗๑	ปานกลาง
ภาพรวม	๓.๕๖	๐.๖๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสาธารณูปการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ ๓.๕๖ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในข้อ ๑.การควบคุมดูแลการก่อสร้างถาวรวัตถุภายในวัด และที่ธรณีสงฆ์ โดยอาศัยหลัก ความคุ้มค่าคุ้มทุน มากประโยชน์ใช้สอย การบำรุงดูแลรักษาง่าย, ข้อ ๕.มีการจัดตั้งคณะกรรมการวัดเพื่อจัดการประสานดูแลงานด้านสาธารณูปการ, ข้อ ๖.การจัดการระบบสาธารณูปการภายในวัด เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ อาคารสถานที่ ให้เรียบร้อยเหมาะสม และ ข้อ ๗.การบริหารจัดการศาสนสมบัติอื่นๆ ของวัดเป็นไปตามกฎหมายและพระธรรมวินัยโดยเคร่งครัด อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการด้านการสาธารณสงเคราะห์

(n = ๒๒๒)

ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง ด้านการสาธารณสงเคราะห์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	(S.D)	แปลผล
๑.การจัดตั้งหน่วยอบรมส่งเสริมสนับสนุนในการให้ความรู้ประชาชนภายในวัด	๓.๖๐	๐.๖๖	มาก
๒.การจัดตั้งและสนับสนุนสถานสงเคราะห์คนชรา คนพิการและเด็กที่ถูกทอดทิ้ง	๓.๗๕	๐.๗๓	มาก
๓.การให้ความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของชุมชนที่เป็นไปเพื่อสาธารณประโยชน์	๓.๗๔	๐.๗๒	มาก
๔.การให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย เช่น อุทกภัย อัคคีภัย เป็นต้น	๓.๔๗	๐.๗๕	ปานกลาง
๕.การช่วยเหลือสนับสนุนทุนในการดำเนินการก่อสร้างถนน สะพาน หรือประปาหมู่บ้าน เป็นต้น	๓.๖๘	๐.๗๓	มาก
๖.การมีส่วนร่วมกับชุมชนทางด้านกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่างๆ	๓.๘๐	๐.๖๙	มาก
๗.การช่วยเหลือผู้ว่างงานหรือผู้ด้อยโอกาสในชุมชนให้ได้มีงานทำโดยการส่งเสริมด้านกิจกรรมการสร้างงานภายในวัด เช่น การตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ	๓.๐๓	๐.๗๒	ปานกลาง
๘.การจัดแบ่งพื้นที่ภายในบริเวณวัดสำหรับใช้เป็นที่พักพิงสาธารณประโยชน์ส่วนรวม	๔.๓๑	๐.๖๙	มาก

ตารางที่ ๔.๘ (ต่อ)

(n = ๒๒๒)

ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง ด้านการสาธารณสงเคราะห์	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	(S.D)	$\bar{X}$
๙.การมีส่วนร่วมกับภาครัฐและเอกชนในดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์	๓.๘๕	๐.๗๒	มาก
๑๐.การสนับสนุนยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทำคุณประโยชน์ด้านสาธารณสงเคราะห์	๓.๘๑	๐.๖๘	มาก
ภาพรวม	๓.๗๐	๐.๑๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสาธารณสงเคราะห์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ ๓.๗๐ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในข้อ ๔.การให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย เช่น อุทกภัย อัคคีภัย เป็นต้น และ ข้อ ๗.การช่วยเหลือผู้ว่างงานหรือผู้ด้อยโอกาสในชุมชนให้ได้มีงานทำโดยการส่งเสริมด้านกิจกรรมการสร้างงานภายในวัด เช่น การตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ อายุ, พรรษา, ตำแหน่ง, วุฒิการศึกษาสายสามัญ, วุฒิการศึกษานักธรรม, และวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม โดยแสดงการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) ตามสมมติฐาน ดังตารางที่ ๔.๙ - ๔.๑๕

สมมติฐานที่ ๑ พระสงฆ์ ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามอายุ

(n = ๒๒๒)												
ประสิทธิผลการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา	อายุ										F	Sig.
	๒๐ - ๓๐ ปี		๓๑ - ๔๐ ปี		๔๑- ๕๐ ปี		๕๑ -๖๐ ปี		๖๑-๗๐ ปี			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
๑.ด้านการปกครอง	๓.๒๔	๐.๑๒	๓.๓๕	๐.๑๖	๓.๔๗	๐.๑๘	๓.๒๘	๐.๐๒	๓.๑๗	๐.๑๒	๑.๖๐	๐.๖๓
๒.ด้านการศึกษา	๒.๙๓	๐.๒๔	๓.๑๘	๐.๑๖	๒.๖๕	๐.๑๘	๒.๘๔	๐.๑๗	๒.๗๗	๐.๑๗	๑.๔๓	๐.๙๒
๓.ด้านการศึกษาสงเคราะห์	๒.๙๓	๐.๑๓	๓.๑๘	๐.๑๖	๒.๖๕	๐.๑๘	๒.๘๔	๐.๑๖	๒.๗๗	๐.๑๗	๑.๔๓	๐.๐๘
๔.ด้านการเผยแผ่	๒.๙๕	๐.๑๔	๒.๗๔	๐.๑๙	๒.๒๑	๐.๑๖	๒.๓๙	๐.๑๘	๒.๕๕	๐.๑๖	๑.๕๕	๐.๖๒
๕.ด้านสาธารณูปการ	๒.๙๕	๐.๑๙	๒.๗๔	๐.๑๙	๒.๒๑	๐.๑๖	๒.๓๖	๐.๑๙	๒.๕๕	๐.๑๖	๑.๒๘	๐.๘๘
๖.ด้านสาธารณสงเคราะห์	๓.๐๖	๐.๑๓	๓.๑๕	๐.๑๖	๒.๕๑	๐.๑๖	๒.๗๕	๐.๒๐	๒.๘๐	๐.๑๓	๑.๔๓	๐.๐๘
รวม	๓.๐๑	๐.๑๖	๓.๐๖	๐.๑๗	๒.๖๒	๐.๑๗	๒.๗๔	๐.๑๕	๒.๗๗	๐.๑๕	๑.๔๕	๐.๕๔

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า พระสงฆ์ ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์ ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามพรรษา

(n = ๒๒๒)												
ประสิทธิผลการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา	พรรษา										F	Sig.
	ไม่มีพรรษา		๑ - ๕ พรรษา		๑๑ - ๑๕ พรรษา		๑๑ - ๑๕ พรรษา		๒๐ พรรษาขึ้นไป			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
๑.ด้านการปกครอง	๓.๓๒	๐.๑๕	๓.๑๕	๐.๑๑	๓.๑๖	๐.๒๒	๓.๑๐	๐.๒๐	๓.๓๖	๐.๑๙	๑.๖๐	๐.๙๐
๒.ด้านการศึกษา	๓.๓๓	๐.๑๕	๓.๑๕	๐.๑๑	๒.๑๖	๐.๒๒	๓.๐๔	๐.๒๐	๓.๓๖	๐.๑๙	๑.๖๑	๐.๖๓
๓.ด้านการศึกษาสงเคราะห์	๓.๐๖	๐.๑๗	๒.๗๔	๐.๑๔	๒.๒๒	๐.๒๓	๒.๔๒	๐.๑๘	๒.๓๕	๐.๑๘	๑.๒๗	๐.๘๙
๔.ด้านการเผยแผ่	๓.๑๙	๐.๑๕	๒.๙๕	๐.๑๑	๒.๖๙	๐.๒๔	๒.๗๔	๐.๑๖	๒.๗๑	๐.๑๗	๑.๔๒	๐.๘๒
๕.ด้านการสาธารณูปการ	๓.๒๒	๐.๑๕	๓.๐๔	๐.๑๒	๒.๗๓	๐.๒๓	๒.๗๓	๐.๑๙	๒.๘๒	๐.๑๖	๑.๔๕	๐.๘๔
๖.ด้านสาธารณสงเคราะห์	๓.๑๖	๐.๑๖	๒.๘๓	๐.๑๑	๒.๖๒	๐.๒๓	๒.๖๓	๐.๑๙	๒.๕๑	๐.๑๖	๑.๗๕	๐.๘๔
รวม	๓.๒๑	๐.๑๖	๒.๙๘	๐.๑๒	๒.๖๐	๐.๒๓	๒.๗๘	๐.๑๙	๒.๘๕	๐.๑๗	๑.๕๒	๐.๘๒

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า พระสงฆ์ ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ พระสงฆ์ ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามตำแหน่ง

(n = ๒๒๒)

ประสิทธิผลการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา	ตำแหน่ง										F	Sig.
	ไม่มีตำแหน่ง		ผู้ช่วยเจ้าอาวาส		เจ้าอาวาส		รองเจ้าคณะตำบล		เจ้าคณะตำบล			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
๑.ด้านการปกครอง	๓.๑๕	๐.๐๘	๓.๖๙	๐.๒๗	๓.๔๕	๐.๑๗	๓.๒๑	๐.๓๙	๓.๘๒	๐.๒๖	๑.๖๓	๐.๑๒
๒.ด้านการศาสนศึกษา	๒.๙๒	๐.๐๙	๒.๗๑	๐.๒๘	๒.๙๗	๐.๑๗	๒.๓๑	๐.๓๔	๓.๐๐	๐.๒๖	๑.๓๙	๐.๑๑
๓.ด้านการศึกษาสงเคราะห์	๒.๗๔	๐.๑๑	๒.๕๖	๐.๓๔	๒.๒๘	๐.๒๑	๒.๒๓	๐.๓๔	๒.๕๘	๐.๒๘	๑.๒๓	๐.๑๓
๔.ด้านการเผยแผ่	๒.๙๔	๐.๐๘	๒.๔๐	๐.๒๙	๒.๗๖	๐.๑๓	๒.๙๗	๐.๑๗	๓.๐๗	๐.๒๙	๑.๓๘	๐.๑๐
๕.ด้านการสาธารณูปการ	๒.๙๕	๐.๐๙	๒.๖๗	๐.๒๘	๒.๙๔	๐.๑๔	๓.๐๔	๐.๓๑	๓.๐๕	๐.๒๘	๑.๔๖	๐.๑๑
๖.ด้านสาธารณสงเคราะห์	๒.๘๗	๐.๐๙	๒.๗๐	๐.๓๔	๒.๕๙	๐.๑๓	๒.๓๖	๐.๓๔	๒.๗๙	๐.๒๖	๑.๐๔	๐.๐๘
รวม	๒.๙๓	๐.๐๙	๒.๗๙	๐.๓๐	๒.๘๓	๐.๑๖	๒.๖๙	๐.๓๒	๓.๐๕	๐.๒๗	๑.๓๖	๐.๑๑

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า พระสงฆ์ ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ พระสงฆ์ ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามวุฒิการศึกษาสามัญ

(n = ๒๒๒)												
ประสิทธิผลการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา	วุฒิการศึกษาสามัญ										F	Sig.
	ต่ำกว่ามัธยม		มัธยม		อนุปริญญา		ปริญญาตรี		ปริญญาโท			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
๑.ด้านการปกครอง	๓.๒๐	๐.๑๖	๓.๑๘	๐.๑๐	๓.๓๑	๐.๒๔	๓.๓๑	๐.๒๑	๓.๔๐	๐.๓๖	๑.๖๗	๐.๑๑
๒.ด้านการศาสนศึกษา	๒.๙๓	๐.๑๖	๒.๙๑	๐.๑๖	๒.๘๑	๐.๒๓	๒.๗๓	๐.๒๒	๓.๕๙	๐.๔๗	๑.๔๙	๐.๑๒
๓.ด้านการศึกษาสงเคราะห์	๒.๕๔	๐.๑๘	๒.๔๖	๐.๑๓	๒.๔๔	๐.๒๕	๒.๔๑	๐.๒๖	๓.๐๒	๔.๗๓	๑.๒๘	๐.๑๓
๔.ด้านการเผยแผ่	๒.๘๕	๐.๑๓	๒.๙๖	๐.๑๑	๒.๘๔	๐.๒๒	๒.๙๙	๐.๑๘	๓.๔๑	๐.๔๑	๑.๕๐	๐.๑๐
๕.ด้านการสาธารณูปการ	๒.๗๙	๐.๑๕	๒.๙๕	๐.๐๙	๒.๖๘	๐.๒๓	๒.๘๖	๐.๑๘	๓.๒๖	๐.๔๒	๑.๔๕	๐.๑๑
๖.ด้านสาธารณสงเคราะห์	๒.๗๖	๐.๑๖	๒.๘๖	๐.๑๐	๒.๕๔	๐.๒๖	๒.๖๗	๐.๒๐	๓.๐๕	๐.๓๔	๑.๓๘	๐.๑๑
รวม	๒.๘๕	๐.๑๖	๒.๘๙	๐.๑๑	๒.๗๗	๐.๒๔	๒.๘๓	๐.๒๑	๓.๒๙	๑.๑๒	๑.๔๖	๐.๑๑

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า พระสงฆ์ ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ พระสงฆ์ ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามวุฒิการศึกษานักธรรม

(n = ๒๒๒)

ประสิทธิผลการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา	วุฒิการศึกษานักธรรม								F	Sig.
	ไม่มีวุฒิ		นักธรรมตรี		นักธรรมโท		นักธรรมเอก			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
๑.ด้านการปกครอง	๓.๑๕	๐.๐๘	๓.๖๙	๐.๒๗	๓.๔๕	๐.๑๗	๓.๒๑	๐.๓๙	๑.๖๓	๐.๑๒
๒.ด้านการศาสนศึกษา	๒.๙๒	๐.๐๙	๒.๗๑	๐.๒๘	๒.๙๗	๐.๑๗	๒.๓๑	๐.๓๔	๑.๓๙	๐.๑๑
๓.ด้านการศึกษาสงเคราะห์	๒.๗๔	๐.๑๑	๒.๕๖	๐.๓๔	๒.๒๘	๐.๒๑	๒.๒๓	๐.๓๔	๑.๒๓	๐.๑๓
๔.ด้านการเผยแผ่	๒.๙๔	๐.๐๘	๒.๔๐	๐.๒๙	๒.๗๖	๐.๑๓	๒.๙๗	๐.๑๗	๑.๓๘	๐.๑๐
๕.ด้านการสาธารณูปการ	๒.๙๕	๐.๐๙	๒.๖๗	๐.๒๘	๒.๙๔	๐.๑๔	๓.๐๔	๐.๓๑	๑.๔๖	๐.๑๑
๖.ด้านสาธารณสงเคราะห์	๒.๘๗	๐.๐๙	๒.๗๐	๐.๓๔	๒.๕๙	๐.๑๓	๒.๓๖	๐.๓๔	๑.๐๔	๐.๐๘
รวม	๒.๙๓	๐.๐๙	๒.๗๙	๐.๓๐	๒.๘๓	๐.๑๖	๒.๖๙	๐.๓๒	๑.๓๖	๐.๑๑

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า พระสงฆ์ ที่มีวุฒิการศึกษานักธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๖ พระสงฆ์ ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม

(n = ๒๒๒)

ประสิทธิผลการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา	วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม								F	Sig.
	ไม่มีวุฒิเปรียญ		ปธ.๑ - ๓		ปธ.๔ - ๖		ปธ.๗ - ๙			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
๑.ด้านการปกครอง	๓.๑๕	๐.๐๘	๓.๖๙	๐.๒๗	๓.๔๕	๐.๑๗	๓.๒๑	๐.๓๙	๑.๒๙	๐.๖๙
๒.ด้านการศึกษา	๒.๙๒	๐.๐๙	๒.๗๑	๐.๒๘	๒.๙๗	๐.๑๗	๒.๓๑	๐.๓๔	๑.๖๑	๐.๗๐
๓.ด้านการศึกษาสงเคราะห์	๒.๗๔	๐.๑๑	๒.๕๖	๐.๓๔	๒.๒๘	๐.๒๑	๒.๒๓	๐.๓๔	๑.๐๔	๐.๗๗
๔.ด้านการเผยแผ่	๒.๙๔	๐.๐๘	๒.๔๐	๐.๒๙	๒.๗๖	๐.๑๓	๒.๙๗	๐.๑๗	๑.๑๖	๐.๖๖
๕.ด้านสาธารณูปการ	๒.๙๕	๐.๐๙	๒.๖๗	๐.๒๘	๒.๙๔	๐.๑๔	๓.๐๔	๐.๓๑	๑.๑๔	๐.๑๕
๖.ด้านสาธารณสงเคราะห์	๒.๘๗	๐.๐๙	๒.๗๐	๐.๓๔	๒.๕๙	๐.๑๓	๒.๓๖	๐.๓๔	๑.๑๑	๐.๖๖
รวม	๒.๙๓	๐.๐๙	๒.๗๙	๐.๓๐	๒.๘๓	๐.๑๖	๒.๖๙	๐.๓๒	๑.๒๓	๐.๖๐

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า พระสงฆ์ ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔.๔ ปัญหา และข้อเสนอแนะ ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ปัญหา และ อุปสรรค ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด (Open-Ended) ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เขียนเป็นความเรียงประกอบตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๕ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา **ด้านการปกครอง**

ลำดับที่	ปัญหา/อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑	พระภิกษุ-สามเณรขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปกครองคณะสงฆ์	๒๕	๙.๙๖
๒	พระภิกษุที่มีความรู้ความสามารถไม่ค่อยได้รับโอกาสที่จะแสดงความสามารถ	๒๐	๗.๙๖
๓	พระภิกษุ-สามเณรบางวัดมีจำนวนมากต้องเข้มงวดในการกวดขัน	๑๖	๖.๓๗
๔	พระระดับพระสังฆาธิการยากต่อการพิจารณาตรวจสอบโทษที่ทำผิด	๑๐	๓.๙๘

โดยมีข้อเสนอแนะ ควรปกครองดูแลบังคับบัญชาพระภิกษุสามเณรโดยให้ยึดหลักพระธรรมวินัยเป็นที่ตั้ง ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้โอกาสพระสงฆ์ผู้มีความรู้ความสามารถได้ทำหน้าที่มีบทบาทด้านการบริหารปกครองดูแลกวดขันทางด้านระเบียบวินัยพระสงฆ์สามเณรให้มากกว่านี้ ควรมีบทลงโทษที่จริงจังมากกว่านี้โดยเฉพาะพระสังฆาธิการที่ทำผิดวินัยร้ายแรง

ตารางที่ ๔.๑๖ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา **ด้านการศึกษา**

ลำดับที่	ปัญหา/อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑	พระภิกษุ-สามเณรขาดทุนในการศึกษาในระดับสูง ๆ	๒๓	๙.๑๖
๒	พระภิกษุ-สามเณรควรจะได้รับโอกาสได้แสดงบทบาทมากขึ้น	๒๑	๘.๓๖
๓	ควรศึกษาค้นคว้าตำราใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	๑๘	๗.๑๗

โดยมีข้อเสนอแนะควรมีการส่งเสริมสนับสนุนเรื่องงบประมาณทุนในการศึกษาของพระสงฆ์ในเขตปกครอง ควรให้โอกาสพระสงฆ์ผู้มีความรู้ในเขตปกครองได้มีบทบาทมากกว่านี้ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ ควรปรับระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องและทันสมัยมากกว่านี้

ตารางที่ ๔.๑๗ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการศึกษาสงเคราะห์

ลำดับที่	ปัญหา/อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑	กองทุนสนับสนุนการศึกษาของพระภิกษุ-สามเณรยังมีไม่เพียงพอ	๓๐	๑๑.๙๕
๒	เด็กเรียนดีและยากจนมักจะขาดทุนในการศึกษา	๒๔	๙.๕๖
๓	การติดต่อเชื่อมโยงระหว่างกันยังมีน้อย และห่างเหินจากวัด	๑๗	๖.๗๗

โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนให้พระภิกษุสามเณรได้เรียนในระดับที่สูงขึ้น ควรมีการให้ทุนการศึกษาช่วยเหลือเด็กเรียนดีแต่ยากจน ควรมีความร่วมมือกันระหว่างวัดกับสถานศึกษาให้มากกว่านี้

ตารางที่ ๔.๑๘ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการเผยแผ่

ลำดับที่	ปัญหา/อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑	การเรียนรู้พระธรรมวินัยในทางที่ถูกต้องจริงจังยังมีส่วนน้อย	๓๕	๑๓.๙๔
๒	ควรส่งเสริมให้พระภิกษุ-สามเณรได้มีความรู้มากขึ้นเพื่อที่จะได้นำไปเผยแผ่ต่อไป	๒๔	๙.๕๖
๓	รูปแบบการเผยแผ่ยังไม่ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบันมากนัก	๑๗	๖.๗๗
๔	ในปัจจุบันมักมีการนำไสยศาสตร์แทรกมากับหลักพุทธศาสนา	๒๑	๘.๓๖

โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการเผยแผ่หลักธรรมที่ถูกต้อง ไม่สอนในทางที่ผิดพระธรรมวินัย ควรมีการจัดหน่วยอบรมให้ความรู้ด้านการเผยแผ่ให้แก่พระภิกษุสามเณร มีการปรับประยุกต์รูปแบบการเผยแผ่ให้เหมาะสม ไม่นอกหลักธรรมวินัย ควรส่งเสริมแนะนำในสิ่งที่เป็นหลักพุทธศาสนาแท้ๆไม่มีไสยศาสตร์ มารยาเล่ห์กลต่าง ๆ

ตารางที่ ๔.๑๙ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการ คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านสาธารณูปการ

ลำดับที่	ปัญหา/อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑	การสร้างถาวรวัตถุในปัจจุบันมักไม่คำนึงถึงความจำเป็นมากน้อยในการสร้าง	๓๗	๑๓.๙๑
๒	การใช้สอยประโยชน์ในถาวรวัตถุที่สร้างยังใช้ไม่เต็มที่	๒๒	๙.๕๒
๓	ยังขาดการดูแลบำรุงรักษารวมทั้งความสะอาด	๑๖	๖.๗๖
๔	มักปลูกสร้างโดยขาดการวางแผนที่ดี	๒๐	๘.๓๖

โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรคำนึงถึงความจำเป็นในการสร้างถาวรวัตถุหรือสิ่งอื่น ๆ ภายในวัดให้มากกว่านี้ ควรคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยของสิ่งปลูกสร้างมากกว่านี้ ควรคำนึงถึงการดูแลและบำรุงรักษาสิ่งปลูกสร้างให้มากกว่านี้ ควรมีการจัดทำแผนผังสิ่งปลูกสร้างให้เรียบร้อย

ตารางที่ ๔.๒๐ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการ คณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านสาธารณสงเคราะห์

ลำดับที่	ปัญหา/อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑	ขาดการร่วมแสดงความคิดเห็นต่อกันในชุมชน	๓๕	๑๓.๙๔
๒	ขาดการจัดสรรงบประมาณในด้านเหล่านี้	๒๔	๙.๕๖
๓	ขาดศูนย์ฝึกที่ดี โดยใช้วัดเป็นและไม่ใช้วัดเป็นศูนย์กลาง	๑๗	๖.๗๗

โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีส่วนร่วมกับชุมชนในการพัฒนาชุมชนให้มากกว่านี้ รู้จักที่จะเป็นผู้ให้ ควรมีแผนงบประมาณประจำปีด้านสาธารณะสงเคราะห์ สร้างคนสร้างวัดรักษาศาสนา ควรจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพภูมิปัญญาชาวบ้าน ประเพณีท้องถิ่น โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง

๔.๕ บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากพระเดชพระคุณ ที่เป็นพระสังฆาธิการหลายท่านที่ให้ความกรุณาให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ ประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่องและยังให้ข้อเสนอแนะ ชี้แนะแนวทางที่หลากหลายที่เป็นประโยชน์ ในการดำเนินการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ของพระสังฆาธิการ ในอำเภอปากช่องให้ก่อเกิดเป็นประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป โดยแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ทำเป็นแบบสำเร็จ ระบุในแบบสัมภาษณ์เป็น ๖ ประเด็น คือ

๑. ด้านการปกครอง
๒. ด้านการศาสนศึกษา
๓. ด้านการศึกษาสงเคราะห์
๔. ด้านการเผยแผ่
๕. ด้านการสาธารณูปการ และ
๖. ด้านการสาธารณสงเคราะห์

ได้กรุณาให้สัมภาษณ์เป็นประเด็น ดังต่อไปนี้

๑. ด้านการปกครอง การบริหารกิจการคณะสงฆ์ ในอำเภอปากช่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในภาพรวม ก็ถือว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจเป็นไปตามคำสั่ง มติมหาเถรสมาคมต่างๆ ที่ได้กำหนดให้ดำเนินการ โดยทางพระสังฆาธิการแต่ละท่านก็พยายามทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มกำลังความสามารถ ในภาระงานทั้ง ๖ ด้าน เพราะพระสงฆ์ทุกรูป มีหน้าที่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ตามคำสั่ง มติต่าง ๆ ของมหาเถรสมาคมอันเป็นหน่วยงานเหนือตนขึ้นไป^๑ ทางด้านหน้าที่ทางการปกครองหรืองานด้านดูแลความสงบพระเถระเป็นอุปัชฌาย์อาจารย์มีหน้าที่ปกครองสาธุศิษย์ ของตนแต่ในกิจทั้งปวงสงฆ์ย่อมเป็นใหญ่ ไม่เลิกว่าจะเป็นอาจารย์ หรือสาธุศิษย์ทั้งฝ่ายบรรพชิต และคฤหัสถ์จะต้องชวนช่วยกัน เพื่อให้การบริหารวัดพระศาสนาเป็นไปด้วยดี มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน ตลอดทั้งยังสามารถสร้างความน่าเลื่อมใสศรัทธา ในข้อวัตรปฏิบัติอันดีงาม ให้เกิดมีกับพุทธศาสนิกชนสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อช่วยสืบทอดพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน ความพร้อมเพรียงกันทั้งฝ่ายบรรพชิตภิกษุสงฆ์ และฆราวาสญาติโยมในวัดในชุมชนจะต้องช่วยกัน ให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม แต่บางครั้งก็ยังมีปัญหาอยู่โดยเฉพาะทางด้าน ความรู้ความสามารถของพระสังฆาธิการในด้านการบริหารจัดการ การปกครองคนจะเริ่มตั้งแต่การคัดเลือก แต่งตั้งพระสังฆาธิการผู้ที่จะมาสนองงาน ของคณะสงฆ์ต้องมีความรู้ความสามารถเป็นเรื่องสำคัญอันดับต้นๆ ที่จะมองข้ามไม่ได้ กล่าวคือ พระสังฆาธิการต้องมีความรู้ เรื่องการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ หรือด้านการสาธารณูปการ เป็นอย่างดี เพราะภาระงานทุกด้าน มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน สิ่งนี้มีสิ่งนี้ดีสิ่งนั้นจึงมีสิ่งนั้นจึงดี เช่นการ

^๑สัมภาษณ์ พระครูโชติวัตรวิมล เจ้าอาวาสวัดคลองตาลอง เจ้าคณะตำบลขุนพระ เขต ๑, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

ปกครอง^๒ หากผู้ปกครองตีมีเมตตา มีความเที่ยงธรรม มีความยุติธรรม มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อ มีความสุจริตจริงใจจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน พวกพ้อง ก็ยังเป็นการสร้างความน่าศรัทธาเลื่อมใส และยิ่งง่ายต่อการปกครอง และง่ายต่อการกำกับดูแลงานด้านอื่นๆ^๓ งานด้านปกครองมีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นหน้าที่ที่ต้องทำตามคำสั่ง กฎหมาย ระเบียบ ของมหาเถรสมาคม แล้วยังเป็นการแสดงบทบาทของพลดีกรรรม จริยธรรมของพระสงฆ์ให้สังคมเพื่อให้สังคมรับรู้ด้วยเป็นสิ่งที่คุณปกครองคณะสงฆ์ต้องทำ และต้องทำให้ครบ ทำให้ดี ทำให้ถูก พระอาศัยชาวบ้านก็ต้องให้ชาวบ้านอาศัยด้วย เราจะให้ชาวบ้านอาศัยเราตรงไหนก็ตรงที่ทำตัวเป็นแบบอย่าง เป็นผู้นำทางการกระทำ ถ้าไม่ทำตรงนี้หรือทำแล้วไม่ดีไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมความสำคัญของพระหรือแม้แต่ความสำคัญของพระศาสนาก็หมดกัน^๔ การส่งเสริมสนับสนุนใส่ใจพัฒนาความรู้ความสามารถของพระสังฆาธิการหรือแม้แต่ทางด้านจริยาของพระสังฆาธิการ นับว่าเป็นเรื่องสำคัญมากมีผลต่อการปกครอง มีความสุจริต มีความโปร่งใส เป็นผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติตรง เป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านความประพฤติ ผู้นำต้องดีก่อนผู้ปกครองต้องดีก่อน ก่อนที่จะปกครองใครควรปกครองตัวเองให้ได้ให้ดี จนเป็นที่ยอมรับและเจริญศรัทธาแก่ผู้พบเห็นเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

๒. ด้านการศาสนศึกษา การให้การศึกษาด้านพระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ พิจารณาความหมายแยกได้ ๒ ประเด็นดังนี้**การจัดการศาสนศึกษา**จัดให้มีการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม หรือส่งเสริมให้ผู้อยู่ภายในวัดได้ศึกษาพระปริยัติธรรมตามสมควร เช่น ถ้าเป็นพระภิกษุสามเณรก็ให้เรียนนักธรรม-บาลีและปริยัติสามัญ ถ้าเป็นศิษย์วัดก็ให้เรียนธรรมศึกษาและศาสนพิธี รวมทั้งส่งเสริมความรู้ในด้านอื่นๆ ที่จำเป็นเพื่อให้มีวิชาความรู้การศึกษาพระปริยัติธรรมและการศึกษาอื่นๆอันสมควรแก่สมณะ ได้รับการศึกษาทั้งคติทางโลกและคติทางธรรมมาเป็นอย่างดี การศาสนศึกษา มี ๒ ประการ คือ

๑. คันถะธรรมา คือ ธรรมาฝ่ายคัมภีร์ กิจด้านการเรียน

๒. วิปัสสนาธรรมา คือ ธรรมาฝ่ายเจริญวิปัสสนากิจด้านการบำเพ็ญภาวนาหรือเจริญจิตสมาธิ ๒ อย่างนี้จะป็นแนวทางสร้างคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ได้ ทุกฝ่ายควรที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้มาก^๕ เรื่องการเรียนการสอนศาสนาเป็นหน้าที่โดยตรงของพระสงฆ์อยู่แล้วสอนศาสนาสอนได้หลายวิธีที่ง่ายที่สุดก็คือทำให้ดูอยู่ให้เห็น “ดูตัวเองออกบอกตัวเองได้ใช้ตัวเองเป็นเห็นตัวเองขัดจัดตัวเองถูก”นี้แหละ

^๒ สัมภาษณ์ พระสมุห์พรเลิศ วิสุทธสีโล เจ้าอาวาสวัดปากแถม เจ้าคณะตำบลปากช่อง เขต ๓, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^๓ สัมภาษณ์ พระครูพัชรปัญญากร เจ้าอาวาสวัดพิมพาราม เจ้าคณะตำบลปากช่อง เขต ๑, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^๔ สัมภาษณ์ พระครูสถิตปัญญาวร เจ้าอาวาสวัดเทพสถิตย์ เจ้าคณะตำบลหนองน้ำแดง เขต ๒, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^๕ สัมภาษณ์ พระครูวรกิตยาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดเวฬุวัน เจ้าคณะตำบลจันทก เขต ๓, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^๖ สัมภาษณ์ พระครูโชติวัตรวิมล เจ้าอาวาสวัดคลองตาลอง เจ้าคณะตำบลชนงพระ เขต ๑, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

คือการสอนที่ง่ายและดีที่สุด” ควรที่ทุกฝ่ายที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมช่วยกันตอมนี่ประเทศกำลังแย่งสังคมก็แย่งเรียนธรรมะกันมากๆ เริ่มเรียนที่ตัวเราก่อนเป็นแบบอย่างไปก่อนปฏิบัติไปก่อนเป็นแบบอย่างไปก่อนส่งเสริมกันไป ตอนนี้ศีลธรรมไม่กลับมาโลกาจะวินาศ ทุกคนเรียนศาสนาศึกษาธรรมะจะช่วยตัวเองได้ช่วยสังคมโลกได้ การศาสนาศึกษาก็คือการเรียนเรื่องศาสนาเรื่องศีลธรรมเรื่องจิตใจ คือสอนให้คนรู้จักละชั่วทำความดี รู้จักประโยชน์ไม่ใช้ประโยชน์ รู้บาปบุญคุณโทษ เป็นการสอนในเรื่องดีแต่หากคนเรียนยากก็ต้องเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์จะต้องทำต้องช่วยกัน และชาวบ้านก็ต้องช่วยกันส่งเสริมจึงจะไปรอด เยาวชนคนรุ่นใหม่ก็ต้องเห็นดีเห็นงามด้วยหันหน้าเข้าวัดหันหน้าเข้าหาศาสนา ผู้สอนเองก็ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีความเสียสละ สามารถเป็นแบบอย่างได้^๙ เรื่องศาสนาเป็นเรื่องของความดีงามของจิตใจแค่พระสอนอย่างเดียวคงไม่พอต้องสอนกันหมดทั้งพ่อแม่ ครูอาจารย์ พระสอนก็สอนได้แต่ในแบบเท่านั้นไม่สามารถตามสอนในชีวิตประจำวันได้ พ่อแม่ครูอาจารย์หรือทุกๆคนก็ต้องช่วยกันดูแลจึงจะดีจึงจะสำเร็จได้^{๑๐}

๓. ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ในปัจจุบันเรื่องการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญเป็นภาระกิจหนึ่งของพระสังฆาธิการภิกษุสงฆ์จะต้องช่วยกันจัดแกเด็กและเยาวชนให้มีสถานที่เรียนหนังสือแล้วยังให้ความสงเคราะห์การศึกษาแก่เด็ก และเยาวชนผู้กำลังศึกษาในสถานศึกษาทั่วประเทศ อาทิ ตั้งทุนสนับสนุนการศึกษาแก่นักเรียนและนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ทุกระดับชั้น ได้แก่ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ช่วยพัฒนาสถานศึกษา ช่วยเหลืออุปกรณ์การศึกษาและช่วยเหลือเฉพาะบุคคลผู้กำลังศึกษาวัดและพระสงฆ์จึงเป็นสถาบันที่มีส่วนในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนของชาติในด้านการศึกษาเป็นสถานอบรมบ่มนิสัยเด็กและเยาวชนมาทุกยุคทุกสมัยโดยเฉพาะเด็กที่ยากจนขาดคนดูแลและกำพร้าบิดาก็ได้อาศัยสถาบันสงฆ์ให้ภิกษุสงฆ์เป็นผู้อุปการะเป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนได้ใกล้ชิดกับพระศาสนา และเป็นโอกาสให้ภิกษุสงฆ์ได้พัฒนาทรัพยากรของชาติตั้งแต่วัยเด็กเพื่อจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่พึงปรารถนาของสังคม^{๑๑} การศึกษาสงเคราะห์เป็นสิ่งที่แสดงออกทางด้านเมตตาจิตการให้ความช่วยเหลือแบ่งเบาความทุกข์เดือดร้อนของผู้อื่นมีจิตกรุณาปรารถนาให้ผู้อื่นได้ผ่านพ้นจากปัญหาความทุกข์ยากเป็นหลักของพระพุทธศาสนาอยู่แล้วและเป็นงานที่พระสังฆาธิการพระสงฆ์ได้ให้ความสำคัญให้ทุนการศึกษาบ้าง สนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอนกับสถานศึกษาอยู่เป็นประจำ แต่ก็ยังไม่เพียงพอเพราะยังมีผู้รอคอยโอกาสรอคอยความช่วยเหลืออีกมากทั้งทุนการศึกษาเด็กเรียนดีแต่ด้อย

^๙ สัมภาษณ์ พระครูสถิตปัญญาทรร เจ้าอาวาสวัดเทพสถิตย์ เจ้าคณะตำบลหนองน้ำแดง เขต ๒, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๐} สัมภาษณ์ พระครูพัชรปัญญากร เจ้าอาวาสวัดพิมพาราม เจ้าคณะตำบลปากช่อง เขต ๑, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๑} สัมภาษณ์ พระสมุห์พรเลิศ วิสุทฺธิสโร เจ้าอาวาสวัดปากแก เจ้าคณะตำบลปากช่อง เขต ๓, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๒} สัมภาษณ์ พระครูวรกิตยาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดเวฬุวัน เจ้าคณะตำบลจันทก เขต ๓, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระครูพัชรปัญญากร เจ้าอาวาสวัดพิมพาราม เจ้าคณะตำบลปากช่อง เขต ๑, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

โอกาส ทุนอาหารหรือการต่อยอดการเรียนรู้ให้สูงขึ้นไปการช่วยเหลือก็ทำกันทุกวิธีแม้แต่การนำเด็กผู้ชายเข้ามาบวชเรียนแต่ก็แค่บางส่วนเท่านั้นยังไม่รวมเด็กผู้หญิงที่ต้องสงเคราะห์ช่วยเหลือ^{๑๒} หน้าที่ของพระไม่ว่าจะเป็นพระสังฆาธิการหรือพระลูกวัดสิ่งหนึ่งที่จะต้องทำก็คือความมีเมตตาช่วยเหลือห่มผู้คนที่ทั้งหลายตามกำลังของตนที่พอช่วยได้ยิ่งเรื่องการศึกษาของเยาวชนเป็นเรื่องสำคัญก็ต้องช่วยเท่าที่ทำได้มากบางน้อยบ้างตามกำลัง^{๑๓}

๔. ด้านการเผยแผ่ หมายถึงการดำเนินการประกาศพระพุทธศาสนาให้ศาสนทายาทและประชาชนได้รับทราบในทุกๆ วิธีที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมแล้วน้อมนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การเทศนา การปาฐกถาในโอกาสและสถานที่ต่างๆ ทั้งในวัดและนอกวัด การบรรยายธรรมทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ การเผยแผ่ธรรมด้วยสื่อต่างๆ ขึ้นในวัดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเผยแผ่ธรรมหรือต้องการให้ประชาชนได้เข้าวัดปฏิบัติธรรมหรือมุ่งเน้นสืบสานวัฒนธรรมไทยโดยการเผยแผ่นั้นจะต้องไม่ผิดหลักธรรมวินัยไม่มีผลประโยชน์อื่นใดแอบแฝง การดำเนินการใดๆ ของภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนาที่เป็นไปเพื่อการเผยแผ่ธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งในวัดและนอก เช่นการสอนกรรมฐาน การสอนจริยธรรมแก่เด็กๆ และชาวบ้านทั่วไปนั่นเอง^{๑๔} พระสงฆ์ผู้สมัครบวชเพื่อประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาออกไปจาริกเผยแผ่หลักธรรมแก่ประชาชนทั่วประเทศเป็นงานที่นำพุทธบริษัทและประชาชนทั่วไปให้เกิดความคิดถึงคุณค่าของธรรมะและความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามธรรมะสามารถนำธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและถูกต้อง รวมทั้งสามารถใช้ธรรมะแก้ปัญหาต่างๆ ในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การปกครอง และสิ่งแวดล้อม งานพระธรรมทูต เป็นงานพัฒนาทรัพยากรบุคคลและเป็นงานที่เป็นรากฐานแห่งความมั่นคงของประเทศชาติ แนวการปฏิบัติงานของพระธรรมทูต ได้แก่ การเทศน์ การบรรยายการสนทนาธรรมมีกถา นำฝึกสมาธิ นำเป็นพุทธมามกะ เยี่ยมเยียนนำพัฒนาท้องถิ่น สาธิตและนำจัดกิจกรรมวัตถุประสงค์สำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนามี ๔ ประการ คือ^{๑๕}

- ๑) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความอยู่รอดปลอดภัยของประเทศชาติศาสนาและพระมหากษัตริย์
- ๒) เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังศีลธรรม วัฒนธรรมและให้คำแนะนำทางจิตใจแก่ประชาชน
- ๓) เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างข้าราชการ ประชาชน พระสงฆ์และผู้นำทางศาสนาในการพัฒนาประเทศและความเป็นอยู่ของประชาชน
- ๔) เพื่อให้พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาได้มีโอกาสบำเพ็ญสาธารณประโยชน์แก่

^{๑๒} สัมภาษณ์ พระครูสถิตปัญญาทรร เจ้าอาวาสวัดเทพสถิตย์ เจ้าคณะตำบลหนองน้ำแดง เขต ๒, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระสมุห์พรเลิศ วิสุทฺธสาลี เจ้าอาวาสวัดปากแถม เจ้าคณะตำบลปากช่อง เขต ๓, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๔} สัมภาษณ์ พระครูโชติวัตรวิมล เจ้าอาวาสวัดคลองตาลอง เจ้าคณะตำบลขนงพระ เขต ๑, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระครูพัชรปัญญากร เจ้าอาวาสวัดพิมพาราม เจ้าคณะตำบลปากช่อง เขต ๑, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

ประเทศชาติและพระศาสนาตามสมควรแก่สมณวิสัย^{๑๖} การเผยแผ่ศาสนาธรรมเป็นการประกาศหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา แก่ประชาชน โดยมุ่งเน้นให้ประชาชน ได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมแล้วน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต^{๑๗} เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันพระพุทธศาสนา สามารถปฏิบัติตามหน้าที่ของชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและน้อมนำหลักพุทธธรรมไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม^{๑๘}

๕. ด้านการสาธารณูปการ การจัดการด้านสาธารณูปการวัดจะต้องมีแผนผังกำหนดการปลูกสร้างภายในวัด บริเวณวัดมีการปลูกไม้ดอกไม้ประดับไม้เกี่ยวกับพุทธประวัติทำให้วัดเป็นแหล่งศึกษา สถานที่รื่นรมย์ ลานวัดสะอาด ปราศจากขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลมีถังรองรับขยะ มีถนนทางเดินเท้าภายในวัด วัดควรมีประตูเปิดปิดตามวันเวลาเพื่อความปลอดภัยในทรัพย์สินของวัด มีป้ายแสดงสิ่งสำคัญๆ เพื่อดึงดูดความศรัทธาของประชาชนตามสมควร การทาสีเสนาสนะก็ดี แผ่นป้ายก็ดี ให้ใช้สีเรียบๆ ไม่ฉูดฉาด การปลูกสร้างเสนาสนะภายในวัด ให้รักษาไว้ซึ่งศิลปกรรมของไทยมีการจัดระบบน้ำดื่ม น้ำใช้ ไฟฟ้าที่อยู่อาศัยมีระบบ^{๑๙} สร้างวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนและเป็นแหล่งอารยธรรมอันเจริญรุ่งเรือง มีศาสนวัตถุ ศาสนสถานอันเป็นเครื่องหมายแห่งศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม บุคลากรทางศาสนามีความประพฤติดี เป็นแบบอย่างแก่ประชาชนสังคม สามารถแนะนำให้ประชาชนในสังคมพ้นจากความลุ่มหลง ฟุ้งเฟ้อและดำรงอยู่ได้อย่างเป็นสุข มีการส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์อย่างหลากหลาย ทั้งในด้านศาสนพิธี การให้การศึกษาคณะเผยแผ่ศาสนาธรรมและการสาธารณสงเคราะห์ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้วัดมีความเจริญรุ่งเรืองเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน^{๒๐} การสาธารณูปการก็เพื่อบำรุงรักษาวัด ให้เป็นที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เป็นการก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนวัตถุและศาสนสถานภายในวัดให้เรียบร้อยดีงาม^{๒๑}

๖. ด้านการสาธารณสงเคราะห์ การสาธารณสงเคราะห์เป็นการจัดให้การสงเคราะห์ในด้านต่างๆ แก่ประชาชนผู้อุปถัมภ์บำรุงวัด ทายก ทายิกาของวัดหรือประชาชนทั่วไป วัดเป็นส่วนหนึ่งของสังคม วัดอยู่ได้ก็ต้องพึ่งบ้านและบ้านอยู่ได้ก็ต้องพึ่งวัด วัดเป็นศูนย์กลางของสังคม พระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชนเมื่อประชาชนเดือดร้อนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็เป็นหน้าที่ของวัดจะต้องจัดการ

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระครูสถิตปัญญาทรร เจ้าอาวาสวัดเทพสถิตย์ เจ้าคณะตำบลหนองน้ำแดง เขต ๒, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระครูวรกิตยาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดเวฬุวัน เจ้าคณะตำบลจันทิก เขต ๓, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕

^{๑๘} สัมภาษณ์ พระสมุห์พรเลิศ วิสุทธสีโล เจ้าอาวาสวัดปากแถม เจ้าคณะตำบลปากช่อง เขต ๓, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๙} สัมภาษณ์ พระครูพัชรปัญญากร เจ้าอาวาสวัดพิมพาราม เจ้าคณะตำบลปากช่อง เขต ๑, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๒๐} สัมภาษณ์ พระสมุห์พรเลิศ วิสุทธสีโล เจ้าอาวาสวัดปากแถม เจ้าคณะตำบลปากช่อง เขต ๓, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๒๑} สัมภาษณ์ พระครูวรกิตยาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดเวฬุวัน เจ้าคณะตำบลจันทิก เขต ๓ , ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

สงเคราะห์ ช่วยเหลือการสาธารณสุขสงเคราะห์จึงเป็นหน้าที่ของวัด และเจ้าอาวาสจะต้องดำเนินการบริหารงานทุกด้านเกี่ยวกับการสงเคราะห์ประชาชนในขอบเขตที่วัดจะจัดได้^{๒๒} การสาธารณสุขสงเคราะห์ก็คือการดำเนินการช่วยเหลือสังคมทางวัตถุในรูปแบบต่างๆ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย ได้แก่การสงเคราะห์ภิกษุสงฆ์สามเณรการสร้างถนนเข้าหมู่บ้านการสนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน การช่วยเหลือผู้ป่วย ผู้ยากไร้การสร้างหอสมุดโรงเรียนเป็นต้น^{๒๓} พระสงฆ์เป็นศูนย์กลางเชื่อมประสานระหว่างคนจนกับคนรวยปัจจัยที่ได้รับบริจาคมา พระสงฆ์ก็ใช้ทำประโยชน์เป็นสาธารณกุศลและช่วยเหลือบุคคลผู้ขาดแคลน และด้อยโอกาสเพราะพระสงฆ์เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนและสังคม เช่นให้ใช้สถานที่เป็นที่จัดประชุมอบรมเยาวชนและประชาชนด้านอาชีพต่างๆ การสร้างถนนเข้าหมู่บ้าน การออมทรัพย์ ให้สถานที่เป็นแหล่งประปาหมู่บ้าน การช่วยเหลือผู้ยากไร้^{๒๔} การสาธารณสุขสงเคราะห์เป็นการแสดงบทบาทของภิกษุสงฆ์ ในด้านสังคมสงเคราะห์ทั้งการสงเคราะห์บุคคล และสาธารณสุขสงเคราะห์ โดยมีภิกษุสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ เพราะภิกษุสงฆ์เป็นศูนย์กลางเชื่อมประสานระหว่างคนจนกับคนรวย ปัจจัยที่ได้รับบริจาคมา ภิกษุสงฆ์ ก็ใช้ทำประโยชน์เป็นสาธารณกุศลและช่วยเหลือบุคคล ผู้ขาดแคลนและด้อยโอกาสดังกล่าวแล้ว การสาธารณสุขสงเคราะห์ เป็นการจัดให้การสงเคราะห์ ในด้านต่างๆ แก่ประชาชนผู้อุปถัมภ์บำรุงวัด ทายกทายิกาของวัด หรือประชาชนทั่วไปวัดเป็นส่วนหนึ่งของสังคมวัดอยู่ได้ก็ต้องพึ่งบ้าน และบ้านอยู่ได้ ก็ต้องพึ่งวัดวัดเป็นศูนย์กลางของสังคม

จากการที่ผู้วิจัยได้ขอสัมภาษณ์พระสังฆาธิการ ทั้ง ๕ ท่านทำให้ทราบถึงความสำคัญของภาระงานกิจการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน นอกจากนั้นยังทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในแต่ละด้านซึ่งได้นำเสนอไว้ในส่วนของปัญหา และข้อเสนอแนะ สำหรับเพื่อเป็นจุดร่วมกันในการแก้ไข และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เพิ่มขึ้นยิ่งขึ้นไป

^{๒๒}สัมภาษณ์ พระครูพัชรปัญญากร เจ้าอาวาสวัดพิมพาราม เจ้าคณะตำบลปากช่อง เขต ๑, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๒๓}สัมภาษณ์ พระครูวรกิตยาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดเวฬุวัน เจ้าคณะตำบลจันทก เขต ๓, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๒๔}สัมภาษณ์ พระครูโชติวัตรวิมล เจ้าอาวาสวัดคลองตาลอง เจ้าคณะตำบลชนงพระ เขต ๑, ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕.

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “บทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการศึกษาสงเคราะห์ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ดังนี้

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการเป็นการบริหารงานในเชิงระบบแบบ มีเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างวัดและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการงานคณะสงฆ์ ทั้ง ๖ ด้าน เช่นด้านการเผยแผ่ การสาธารณสงเคราะห์ หรือด้านการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์เป็นการบูรณาการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับยุคสมัย ดังนั้นเพื่อประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้ยิ่งๆขึ้นไป ควรส่งเสริม สรรหาและการสร้างสรรคให้บุคลากรมีคุณภาพมีความรู้ มีความประพฤติดี มีความสามารถ มีประสบการณ์มาปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลควรมีการช่วยเหลือส่งเสริมจัดอบรมพระสังฆาธิการและบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารงานในแต่ละด้านเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน ส่งเสริมสนับสนุนในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะความรู้ในทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการสมัยใหม่ ที่มีระบบแบบแผนมีการศึกษาดูงานหรือร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์โดยตรงต่องานพระศาสนาต่อสังคม ชุมชน แล้วยังส่งผลโดยอ้อมกล่าวคือทางด้าน เศรษฐกิจ การเมือง กฎหมาย สังคม ค่านิยมต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมา ผลอันเกิดจากการดำเนินงานกิจการคณะสงฆ์ที่มีประสิทธิผลสูงสุดสามารถแก้ไขปรับปรุงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในยุคสังคมปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนดังแผนภูมิที่ปรากฏ

ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่พระสังฆาธิการทุกระดับชั้นจะต้องมีความร่วมมือร่วมใจกันอย่างจริงจัง และมีความเสียสละให้มากกว่านี้ ตั้งใจเพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ คุณประโยชน์ โดยอาศัยองค์ความรู้ด้านต่างๆ มาประยุกต์ปรับใช้ให้สอดคล้องกับยุคสมัย สภาพแวดล้อมของวัดของตนๆ เพื่อเป็นแบบอย่างอันดีงามแก่พระสังฆาธิการรุ่นต่อไป พระสังฆาธิการแห่งยุคนอกจากจะบริหารจัดการงานคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้านได้เก่งและดีมีความตั้งใจในการที่จะลด ละ เลิกในส่วนไม่ดีไม่เหมาะสมตามข้อเสนอแนะนั้น โดยกระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม พระสังฆาธิการจะต้องสอนสังคม สอนโลก จำเป็นอย่างยิ่งอยู่เองที่ผู้สอนจะต้องมีคุณสมบัติพร้อม รู้โลกรู้ธรรมรู้จักประยุกต์ปรับใช้ให้เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติปฏิบัติดีงาม ทางกาย วาจา ใจ มีจริยาสมาธิปฏิบัติตลอดทั้งการเสียสละทุ่มเทกายใจเพื่อบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เต็มกำลังความรู้ความสามารถเพื่อดำรงไว้ซึ่งพระศาสนา โลกไม่ชั่วธรรมไม่ชूनและในที่สุดคือการบรรลุถึงความสำเร็จดังพุทธพจน์ที่ว่า จรณ ภิกขเว จริกัม พุทฺชนฺหิตาย พุทฺชนฺสุขาย โลกานุกมฺปิมี ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอจงเที่ยวไป เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แห่งชนทั้งหลาย เพื่ออนุเคราะห์โลกดังนี้ ประสิทธิผลเกิดขึ้นจากชาวพุทธโดยชาวพุทธและเพื่อเป็นประโยชน์แก่ชาวพุทธและชาวโลก เมื่อเป็นดังนี้แล้วจึงชื่อว่าถึงหรือเป็นประสิทธิผลการบริหารกิจการคณะสงฆ์อย่างแท้จริง